

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.394/2018/11. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke
Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Farkas Antónia bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Székely Gábor Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Székely Gábor ügyvéd)

Az alperesek: II. rendű

III. rendű

Az alperesek képviselői:

ügyész II. rendűért

jogtanácsos III. rendűért

A per tárgya: közigazgatási jogkörben okozott kár
megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.443/2017/8/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 40.P.21.797/2015/84.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a III. rendű alperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes ellen erőszakos közöszlés büntettének kísérlete miatt folyt büntetőeljárás, amelynek során 2009. augusztus 31-től 2010.

július 6-ig előzetes letartóztatásban volt, majd 2010. november 4-ig lakhely elhagyási tilalom alatt állt.

- [2] A felperest a bíróság ítéletével - bizonyítottság hiányában - a vád alól felmentette.
- [3] A felperes jelen per korábbi I. rendű alperese ellen előterjesztett kártalanítás iránti kereseteit a bíróság elkésettség miatt minden esetben elutasította.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [4] A felperes keresetében elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. § (1) bekezdésére és 76. §-ára, másodlagosan a Ptk. 349. § (1) bekezdésére alapítottnan kérte a II. és III. rendű alperest kötelezni vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére.
- [5] A III. rendű alperes vonatkozásában állította, hogy nem folytatta le a bűncselekménnyel kapcsolatos tényállás felderítéséhez szükséges nyomozást, és a rendelkezésére álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte.
- [6] A II. rendű alperessel kapcsolatban sérelmezte, hogy a nyomozóhatóság tevékenységét törvényességi felügyeleti jogkörében elmulasztotta megfelelően ellenőrizni.
- [7] Állította, hogy az alperesek által elkövetett jogszabálysértések vezettek az előzetes letartóztatás elrendeléséhez, illetve fenntartásához, ezáltal kárai bekövetkezéséhez.
- [8] A II. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [9] Hivatkozott az EBH2002. 750. számú döntésben foglaltakra, amely szerint önmagában a terhelt későbbi felmentése nem teszi jogellenessé az ügyészség intézkedését; jogellenes magatartás csak akkor állapítható meg, ha a hatóság az eljárása során kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedést követett el, illetve a rendelkezésére álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte, lényeges jogszabálysértést követett el.
- [10] A III. rendű alperes ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását kérte.
- [11] Vitatta a jogellenes magatartását, egyben arra hivatkozott, hogy a felperes felmentésére egy új tanú vallomása miatt került sor. Érvelése szerint az, hogy a nyomozóhatóság a felperest bűncselekmény elkövetésével gyanúsította és ellene feljelentést tett, személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek részben helyt adva kötelezte az alpereseket személyenként 2.500.000 forint és késedelmi kamatai megfizetésére a felperes részére.

- [13] Ítélete indokolásában részletezte a büntetőeljárásban rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve a felperes nem teljesített bizonyítási indítványait.
- [14] Rögzítette, hogy a felmentéshez vezető tanúvallomás ugyan a bírósági eljárásban merült fel, azonban a II-III. rendű alperesek a közhatalmi tevékenységükre vonatkozó jogszabályokat megsértették az eljárásuk során.
- [15] A II. rendű alperes terhére róttá, hogy annak ellenére, hogy a vádemelés előtt rendelkezésre álló bizonyítékok jelentős ellentmondásait a nyomozóhatóság nem tisztázta, ezt a II. rendű alperes sem követelte meg. Megállapította, hogy a II. rendű alperes elmulasztotta értékelni a sértett és testvére vallomásainak ellentmondásosságát, amely miatt a vádiratban szerepeltetett tényállás nem volt aggálytalan.
- [16] A III. rendű alperes magatartásával kapcsolatban értékelte, hogy a felperes bizonyítási indítványait nem teljesítette, ezáltal esetleges bizonyítékok véglegesen elenyésztek.
- [17] Mindkét alperes vonatkozásában megállapította, hogy súlyos jogalkalmazási és jogszabály-értelmezési hibát követtek el. Kiemelte, hogy az előzetes letartóztatás tárgyában hozott bírósági határozatok alapját az ügyészi indítványok képezték, így az alperesek magatartása vezetett arra, hogy a felperes mintegy 11 hónapig előzetes letartóztatásban volt, erre tekintettel az alperesek kártérítési felelősségét megállapította.
- [18] A II. és III. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett körben a 2009. augusztus 30-tól 2010. július 5-ig terjedő időszakra megítélt kamatról szóló rendelkezést hatályon kívül helyezte, míg a II. és III. rendű alperest marasztaló rendelkezéseket megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [19] Ítélete indokolásában rögzítette, hogy fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító, valamint az egyetemleges marasztalásra irányuló kérelmet elutasító rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette.
- [20] Rögzítette, hogy a közhatalom gyakorlása során okozott kár megtérítése iránti kereset elbírálásakor a Ptk. 349. § (1) bekezdése, a 84. § (1) bekezdés e) pontja és a 339. § (1) bekezdése együttesen alkalmazandó.
- [21] A kereset elutasításának indokaként kifejtette, hogy a személyes szabadság jogellenes korlátozásával bekövetkező jogsértés a II. és III. rendű alperes részéről nem történt, hiszen a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedést a bíróság rendelte el, hosszabbította meg, illetve tartotta fenn. Ez alapján úgy ítélte meg, hogy a II. és III. rendű alperes semmilyen módon nem korlátozta a felperes személyes szabadsághoz fűződő jogát. A részükről megvalósított jogsértés hiányában pedig úgy ítélte meg,

hogyan a felperest a II. és III. rendű alperessel szemben a keresetben érvényesíteni kívánt jog nem illeti meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

- [22] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság ítéletének a kamatfizetési kezdő időpont módosításával történő helybenhagyását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [23] Állította, hogy a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptk. 339. §-át, amelynek következménye volt a Ptk. 349. §-ának és 84. § (1) bekezdés e) pontja alkalmazásának elmulasztása.
- [24] Érvelése szerint személyes szabadságának elvonásában a II. és III. rendű alperes, valamint a bíróság együttesen hatott közre, magatartásuk egymásra épülő volt, bármelyik kiesése megghiúsította volna a kényszerintézkedés foganatosítását, vagyis a II. és III. rendű alperes magatartása nélkül nem történhetett volna meg a személyiségi jogának közvetlen megsértése.
- [25] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperesek elmulasztották a rendőri előterjesztéseket és ügyészi indítványokat megalapozó bizonyítékok beszerzését. Álláspontja szerint nem volt megállapítható a megalapozott gyanú, ezzel kapcsolatban nem történt meg a bizonyítékok megfelelő értékelése.
- [26] A felperes érvelése szerint, amennyiben az alperesek felelőssége nem állapítható meg, úgy az elsőfokú bíróságnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdése e) pontjára és 157. § a) pontjára tekintettel fel kellett volna hívnia az ügyben eljáró bíróságoknak a perbevonására, amelynek elmaradása az elsőfokú eljárás megismétlését indokolja.
- [27] Másodlagos kérelmével kapcsolatban előadta a jogi képviselője munkájával kapcsolatos aggályait, és részletezte, hogy ez milyen hatással volt a nyilatkozatainak, illetve a keresetmódosításnak a figyelembevételére.
- [28] A II. és III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték, annak helyes indokaira hivatkozással.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [30] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi

elbírálására lényeges kihatása van.

- [31] A felperes felülvizsgálati kérelmében mind anyagi, mind eljárási jogszabálysértésre hivatkozással támadta a jogerős ítéletet.
- [32] Vitatta a jogerős ítéletben kifejtett azon álláspontot, hogy az alperesek marasztalásának azért nincs helye, mert a személyes szabadság jogellenes korlátozásával bekövetkező jogsértés részükről nem történt, hiszen a kényszerintézkedést a bíróság rendelte el, hosszabbította meg, illetve tartotta fenn.
- [33] A Kúria a felperes ezen érvelésével egyetértett, ugyanakkor az alperesek kártérítési felelőssége egyéb okból, az alábbiak szerint nem volt megállapítható.
- [34] A felperes az alperesek eljárásával kapcsolatban elsősorban azt sérelmezte, hogy nem csak a bűnösséget alátámasztó, hanem az az ellen szóló bizonyítékokat is be kellett volna szerezni. Állította, hogy a megalapozott gyanút alátámasztó bizonyítékok nem lettek kellően felderítve, a rendelkezésre álló bizonyítékok közötti ellentmondások nem kerültek feloldásra.
- [35] Kiemeli a Kúria, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 129. §-a határozza meg a kényszerintézkedés elrendelésének feltételeit. Általános feltétel a terhelti minőség, amelyhez a Be. 179. § (1) bekezdésében írt megalapozott gyanú szükséges. Erre a felperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen hivatkozott. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a felperessel szemben elrendelt előzetes letartóztatás különös feltétele a Be. 129. § (2) bekezdés c) pontján alapult, amely szerint megalapozottan feltehető, hogy a terhelt szabadlábon hagyása esetén - az ott írt módokon - a büntetőeljárás eredményességét megghiúsítaná. Rámutat a Kúria, hogy nem tartozik a különös feltételek közé a bűnösség fennállásának megfelelő bizonyítottsága, kizárólag az alapos gyanú mellett az egyéb feltételek - jelen esetben a büntetőeljárás eredményessége megghiúsításának lehetősége - fennállása.
- [36] Kiemeli a Kúria, hogy az előzetes letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása nem hozható összefüggésbe a bűnösség bizonyítottságának szintjével, annak feltételei kizárólag az alapos gyanú, illetve a különös feltételek legalább valamelyikének fennállása. Maga az alapos gyanú nem jelent bizonyosságot. A büntetőeljárás irataiból megállapítható: kétségtelen, hogy voltak a felperes terhére szóló adatok (így a sértett és testvérének tanúvallomása). A perbeli esetben a büntetőeljárásban a III. rendű alperes részéről az alapos gyanú, majd a II. rendű alperes által a vádemelés a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésén alapult. A tanúvallomások tartalmaztak ugyan ellentmondásokat, de azok hamis voltára adat nem merült fel, egészen a bírósági eljárásban felvett új tanúvallomás mint bizonyíték előterjesztéséig. A Kúria fenntartja a Pfv.IV.21.768/2015/13. számú ítéletében rögzített álláspontot, amely szerint csak nyilvánvalóan alaptalan mérlegelés, jogalkalmazói tévedés alapozza meg a kártérítési felelősséget. A

nyomozati eljárásban feltárt bizonyítékok értékelése során szükségképpen adódnak bizonytalanságok, azonban az alperesek részéről sem az alapos gyanú megállapítása, sem a vádemelés során nem volt megállapítható olyan nyilvánvalóan alaptalan mérlegelés, amely kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedésként megalapozná a kárfelelősségüket.

- [37] A Kúria megítélése szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - az alperesek az eljárásuk során nem valósítottak meg olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési hibát, amely a kártérítési felelősségüket megalapozná. Rögzíti a Kúria, hogy a később tévesnek bizonyult vádemelés önmagában nem elegendő a nyomozó- és a vádhatóság felróható magatartásának megállapításához (EBH2002. 750.).
- [38] Mindezek alapján tehát a felperes álláspontjával ellentétben a jogerős ítélet a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapult, az nem sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, az érdemi döntéssel kapcsolatban sem állapítható meg a Ptk. 339. §-ának, 349. §-ának, illetve 84. § (1) bekezdés e) pontjának a sérelme.
- [39] A felperes elsődleges felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésre hivatkozott azzal kapcsolatban, hogy a másodfokú bíróság nem hívta fel az előzetes letartóztatást elrendelő, illetve meghosszabbító bíróság mint alperes perbevonására.
- [40] A Kúria rámutat, hogy a felperes állításával ellentétben a bíróságot a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak figyelembevételével sem terhelte olyan kötelezettség, hogy valamely személy vagy szervezet mint alperes perbevonására hívja fel a felet. Adott esetben meghatározott személyek (szervezetek) perben állása nem volt kötelező, annak megjelölése pedig, hogy igényét kivel szemben kívánja érvényesíteni, a felperes joga és kötelezettsége volt.
- [41] A másodlagos felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban a Kúria rámutat, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdéséből és 272. § (2) bekezdéséből következően a fél felülvizsgálati kérelmében a jogerős határozatot jogszabálysértésre hivatkozással támadhatja, ennek során meg kell jelölnie a megsértettnek állított jogszabályhelyet, és körül kell írnia a jogszabálysértés indokait. Figyelemmel a Kúria 1/2016. (II. 15.) PK véleményében kifejtettekre, érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében ezek a tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek. Mivel a felperes másodlagos felülvizsgálati kérelme vonatkozásában konkrét megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, ezért a Kúria az ezzel kapcsolatos hivatkozásokat érdemben nem vizsgálta.
- [42] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - eltérő jogi indokolással - hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt a felülvizsgálati kérelem tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

- [43] A Kúria a pervesztés felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a III. rendű alperes javára a jogtanácsosi képviseletével összefüggésben felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával számított felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [44] A II. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban költségre nem tartott igényt.
- [45] A felperes költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes pervesztességére tekintettel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2020. március 4.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
HM